

Cursusinformatie 'Gesprekken begrijpen'

Docent: Dr. Erica Huls

Thema/vakgebied: Mens en maatschappij

De cursus in één zin

De cursus verschaft inzicht in structuren, processen en patronen in gesprekken.

De cursus in 40 woorden

Het is de bedoeling van de cursus dat de deelnemers begrijpen hoe gesprekken zijn opgebouwd. Ze ontdekken dat er veel keuzes zijn met verschillende consequenties. Ze zien in dat beleefdheid en macht een belangrijke rol spelen in de wijze waarop gesprekken vorm krijgen.

Inhoud van de cursus

Gesprekken zijn het cement van de samenleving: zonder gesprekken kan een gezin niet overleven, zou er geen samenwerking tussen mensen tot stand komen en zouden er geen instellingen, fabrieken of kantoren zijn opgericht.

Het gesprek mag dan wel het eeuwenoude organisatieprincipe van de samenleving zijn, het is vandaag de dag niet zo dat we het volledig doorgronden. In feite is de wetenschappelijke studie van het gesprek pas recent - veertig jaar geleden - op gang gekomen.

Tot nu toe heeft die studie inzicht opgeleverd in de bouwstenen en de grondbeginselen van de gespreksvoering. Verder heeft die studie laten zien dat er voor de opbouw van gesprekken gigantisch veel middelen en mogelijkheden zijn, die het reflecteren over gesprekken tot een boeiende bezigheid maken en het voeren van gesprekken tot een uitdaging waar we nooit genoeg weet van kunnen hebben.

In de cursus worden de belangrijkste inzichten die de wetenschappelijke studie van gesprekken heeft opgeleverd behandeld. De cursus valt in drie delen uiteen:

1 De principes van een gesprek. We nemen de basiseenheid van het gesprek – het aangrenzend paar – onder de loep, we doen kennis op over de wijze waarop de sprekerswisseling tot stand komt en we richten ons op de wijze waarop gespreksproblemen worden hersteld.

2 Beleefdheid als communicatief principe in de gespreksvoering. Onder beleefdheid wordt hier verstaan: voorkomen dat een gespreksdeelnemer gezichtsverlies lijdt, of beter nog: zorgen dat het gesprek respect en betrokkenheid oplevert. Mensen hebben wereldwijd allerlei taalstrategieën ontwikkeld die gericht zijn op respect en betrokkenheid. In de cursus passeren deze de revue.

3 Macht als factor van betekenis voor de gespreksvoering. In het derde deel van de cursus wordt de algemeen aanvaarde opvatting dat macht iets is wat sommige mensen hebben en andere niet, kritisch doorgelicht. Gedemonstreerd wordt dat macht een verhouding is die in gesprekken ontstaat, waarmee de gespreksdeelnemers schuiven en waarover ze onderhandelen.

In de cursus wordt veel gewerkt met levensecht gespreksmateriaal. Dit materiaal is afkomstig uit allerlei contexten: interactie in Nederlandse en Turkse gezinnen; gesprekken van vrouwen en mannen; de roman 'Oorlog en vrede' van Leo Tolstoj; TV-talkshows en

actualiteiteninterviews; interetnische communicatie; politieke interviews.

Literatuur

Power-point-presentaties van de collegestof.

Erica Huls, Dilemma's in menselijke interactie; Een inleiding in de strategische mogelijkheden van taalgebruik. Oorspronkelijk uitgegeven door Lemma in 2001. Dit boek wordt tegen reproductiekosten aangeboden door de docent.

Duur van de cursus

10 bijeenkomsten van 2 x 45 minuten

Werkvorm

Hoorcollege met mogelijkheid tot vragen/discussie

Bijzonderheden

Het bijwonen van een live uitgezonden TV-talkshow (bv. Pauw & Witteman) of TV-discussieprogramma (bv. Buitenhof) behoort tot de mogelijkheden.

Maximale groepsgrootte: 40.

Ga voor meer informatie over onderwijs, onderzoek en advieswerk van de docent naar www.ericahuls.nl.